

LUONTOISEDUT PALKASSA

Kimpparenki -hanke, ProAgria Etelä-Pohjanmaa ry

Luontoisetu tarkoittaa työnantajan jonakin muuna, kuin rahana työstä suorittamaa vastiketta palkansaajalle. Luontoisetu on siis työnantajan järjestämä ja kustantama hyödyke (tavara tai palvelu), jonka työnantaja luovuttaa palkansaajan käyttöön. Palkansaaja saa vain käyttöoikeuden hyödykkeeseen, mutta omistusoikeus ei siirry palkansaajalle. Käyttöoikeus hyödykkeeseen lakkaa viimeistään työsuhteen päättyessä. Luontoisetuja käsitellään sivukulujen (tyel, työttömyysvakuutusmaksu, sv-maksu) näkökulmasta samoin, kuin rahana maksettavaa palkkaa.

Palkansaajan itse hankkimat hyödykkeet, joiden kustannukset työnantaja korvaa palkansaajalle tai maksaa suoraan hyödykkeen luovuttajalle, eivät ole verotuksessa tarkoitettua luontoisetua. Luontoisedut ovat useimmiten jatkuvia tai säännöllisesti toistuvia. Tyypillisiä luontoisetuja ovat palkansaajan jatkuvassa käytössä oleva asunto-, auto- tai puhelinetu. Luontoisetu on veronalaista ansiotuloa ja arvioidaan käypään arvoon. Verohallinto määrää vuosittain luontoisetujen käypien arvojen laskentaperusteet. Luontoisetujen saaminen ei edellytä myös rahapalkan saamista, eli palkka voidaan maksaa pelkkänä luontoisetunakin.

Työnantaja voi joissain tilanteissa korvata saamatta jääneen luontoisedun maksamalla luontoisedun määrän rahana. Korvaus voidaan maksaa esimerkiksi vuosiloman ajalta saamatta jääneen ravintoedun hyvittämiseksi. Luontoisedun sijaan maksettu rahakorvaus ei ole luontoisetu, vaan normaalia rahapalkkaa koko maksetun summan määräisenä.

Luontoisetu on palkansaajalle sen ajankohdan tuloa, jolloin se on ollut palkansaajan käytettävissä.

Se, kannattaako jokin asia ottaa luontoisetuna, täytyy aina tapauskohtaisesti miettiä sekä työnantajan että palkansaajan näkökulmasta.

Tavanomaisimpia luontoisetuja ja niiden arvoja

Asuntoetu

Asuntoedusta on kyse silloin, kun palkansaaja saa työsuhteensa perusteella käyttöönsä työnantajansa omistaman tai vuokraaman asunnon. Asuntoedusta ei ole kysymys silloin, jos työnantaja maksaa palkansaajan vuokraaman asunnon vuokran tai palkansaajan omistaman asunnon kuluja.

Asuntoetu on palkansaajalle veronalaista tuloa koko siltä ajalta, jolloin etu on hänellä käytettävissä, vaikka hän ei tosiasiallisesti oleskelisi koko tätä aikaa asunnossa. Palkansaajan käytettävissä olevasta asunnosta muodostuu veronalainen etu esimerkiksi sellaiselta pidemmältä ajanjaksolta, jonka palkansaaja on perheensä kanssa yhtäjaksoisesti lomamatkalla.

Jos kaksi tai useampi palkansaajaa asuu yhtä aikaa samassa huoneistossa, jossa jokaisella palkansaajalla on oma huone, lasketaan ensin koko asunnon luontoisetuarvo ja jaetaan se palkansaajien kesken heidän käytössään olevan neliömäärien suhteessa. Oman huoneen pinta-ala otetaan huomioon kokonaan ja yhteisistä tiloista asukasluvun mukainen osuus

Asuntoedun luontoisetuarvo muodostuu kiinteästä perusarvosta ja neliometriä kohti laskettavasta arvosta. Asuntoedun arvoon vaikuttavat asunnon sijaintipaikkakunta ja pinta-ala. Myös sillä on vaikutusta asuntoedun arvoon, kuka maksaa asunnon lämmitys- ja vesikulut, onko asunto kalustettu vai kalustamaton. Ohjeet asuntoedun arvon laskemiseen löytyvät vuosittain verohallinnon päätöksistä.

Esimerkki: Asunto sähkölämmityksellä, muu suomi 160 € + 7,70 € neliometriltä.

Autotallietu

Autotallin pinta-alaa ei oteta huomioon laskettaessa asuntoedun arvoa. Auton säilytyskustannukset eivät sisälly autoedun arvoon. Työnantajan kustantamasta autotallista tai muusta auton säilytyspaikasta muodostuu erillinen autotallietu. Työpäivän aikana käytettävissä oleva työpaikan läheisyydessä sijaitseva autotalli tai muu auton säilytyspaikka ei ole veronalainen luontoisetu.

Esimerkki: Autotalli muun Suomen alueella 42 €/kk.

Ravintoetu

Ravintoedulla tarkoitetaan järjestelyä, jossa työnantaja tarjoaa palkansaajalle aterian käypää alempana hintaan tai täysin vastikkeetta. Ateriana ei pidetä työnantajan tarjoamaa kahvia ja kahvileipää eikä työnantajan järjestämää virvoketarjoiluja. Jos kahvitarjoilu on kuitenkin niin runsas, että sen voidaan katsoa korvaavan normaalin lounasruoan, kyse on ravintoedusta.

Ravintoetu voidaan järjestää useilla eri tavoilla. Edun järjestämistapa vaikuttaa edun arvon laskentaperusteisiin. Ravintoedun arvo määräytyy eri tavoin riippuen siitä, onko kyseessä:

- tavanomainen ravintoetu (työpaikkaruokailu tai sopimusruokailu);
- laitosruokailu;
- oppilas- tai muun vastaavan ruokailun valvonnan yhteydessä saatu etu;
- hotelli- ja ravintola-alan henkilökunnan ravintoetu tai lentohenkilöstön lennon aikana saama ateria; vai

kohdennettu maksuväline (esimerkiksi muu kuin sopimusruokailuun liittyvä ruokailulipuke tai maksukortti). Tavanomaisella ravintoedulla tarkoitetaan etua, joka on järjestetty:

- työnantajan ylläpitämässä omassa työpaikkaruokalassa
- muun ruokalanpitäjän ylläpitämässä työpaikkaruokalassa tai
- niin sanottuna sopimusruokailuna.

Työpaikkaruokalalla tarkoitetaan työnantajan henkilöstölle kohdistamaa ruokailupaikkaa. Tällainen on yleensä työnantajan itse omissa tiloissaan ylläpitämä henkilöstölle tarkoitettu ruokailupaikka tai muun ruokalanpitäjän työnantajan tiloissa ylläpitämä henkilöstölle tarkoitettu ruokailupaikka.

Sopimusruokailulla tarkoitetaan järjestelyä, jossa työnantaja on tehnyt suoraan yleisessä käytössä olevan ruokailupaikan kanssa sopimuksen palkansaajien työpaikkaruokailun järjestämisestä.

Tavanomaisen ravintoedun arvo lasketaan edun hankkimisesta työnantajalle aiheutuneiden välittömien kustannusten ja arvonlisäveron perusteella. Sopimusruokailussa välittöminä kustannuksina pidetään työnantajan ruokailupaikalle maksamaa määrää.

Työnantaja voi antaa ravintoedun veronalaisena etuna tai periä palkansaajalta korvauksen. Palkansaajalta peritty korvausta pienentää verotettavan edun määrää. Jos palkansaajan maksama korvaus on vähintään ravintoedun luontoisetuarvon suuruinen, palkansaaja ei saa veronalaista etua.

Ravintoetu voidaan toteuttaa myös ns. kohdennettua maksuvälinettä käyttäen. Kohdennettuja maksuvälineitä ovat mm. arvosetelit eli muuhun kuin sopimusruokailuun liittyvät ruokailulipukkeet, maksukortit sekä erilaiset Internet- ja mobiilimaksuvälineet.

Muun kuin sopimusruokailuun liittyvän ruokailulipukkeen tai muuta vastaavaa maksutapaa käyttäen järjestetyn edun verotusarvo on 75 prosenttia edun nimellisarvosta luontoisetupäätöksestä ilmenevien euromäärien rajoissa, kuitenkin vähintään luontoisetupäätöksen mukainen vähimmäismäärä. Jos edun päiväkohtainen nimellisarvo alittaa tai ylittää luontoisetupäätöksen mukaisen euromäärän, etu arvostetaan käypään arvoon.

Ruokailu työharjoittelun aikana

Opiskelijan tai koululaisen opintoihin saattaa kuulua työharjoittelu yrityksissä. **Jos harjoittelija saa koulupäivinä ilmaisen ruoan oppilaitokselta, ei myöskään harjoitteluajana saaduista aterioista synny verotettavaa etua.** Jos oppilaitoksessa ei ole ilmaista ruokailua, harjoittelupaikassa saatu ateria on veronalainen luontoisetu, joka arvostetaan käypään arvoon. Jos työnantaja ei maksa harjoittelusta palkkaa, työnantaja ei voi toimittaa edun arvosta ennakonpidätystä. Etu on kuitenkin ilmoitettava vuosi-ilmoituksella ja siitä on maksettava työnantajan sairausvakuutusmaksu.

Esimerkki: Ravintoedun arvo on 6,50 € ateriala kohden, jos edun hankkimisesta työnantajalle aiheutuneiden välittömien kustannusten ja näiden kustannusten arvonlisäveron määrä on vähintään 6,50 € ja enintään 10,40 €. Jos tämä määrä alittaa 6,50 € tai ylittää 10,40 €, edun arvona pidetään välittömien kustannusten ja näiden kustannusten arvonlisäveron määrää.

Autoetu

Jos palkansaaja tai hänen perheenjäsenensä käyttää yksityisajoihin työnantajan henkilö- tai pakettiautoa, palkansaajan saama etu katsotaan autoeduksi. Autoetu voi olla vapaa autoetu tai auton käyttöetu.

Vapaa autoetu on kysymyksessä silloin, kun työnantaja maksaa kaikki autosta aiheutuneet kustannukset. **Auton käyttöetu** on puolestaan kysymyksessä silloin, kun palkansaaja suorittaa itse ainakin auton polttoainekulut.

Autoedun arvo määräytyy mm. iän, perusarvon, käyttökustannusten ja lisävarusteiden mukaan. Nämä laskentaperusteet on määritelty verottajan ohjeissa.

Autoedun kuukausikohtainen käyttökustannusten arvo on laskettu olettaen, että yksityisajaja on 1.500 kilometriä kuukaudessa, eli 18.000 kilometriä vuodessa. Jos yksityisajaja on jatkuvasti tätä vähemmän, palkansaaja pääsee edullisempaan verotusarvoon pitämällä ajopäiväkirjaa

Yksityisajaja ovat muun muassa palkansaajan vapaa-ajan matkat sekä asunnon ja varsinaisen työpaikan väliset matkat. Yksityisajaja ovat myös työasunnon ja varsinaisen työpaikan väliset matkat samoin kuin toissijaisen työpaikan läheisyydessä olevan majoituspaikan ja toissijaisen työpaikan väliset matkat.

Yksityisajaja ovat edellä mainittujen ajojen ohella myös erityisellä työntekemispaikalla työskentelyn kestäessä tehdyt viikonloppumatkat ja muut vastaavat matkat erityiseltä työntekemispaikalta kotiin ja takaisin.

Esimerkki: Autoedun arvo Ikäryhmä C (ennen vuotta 2013 käyttöönotetut autot)

Vapaa autoetu:

Edun arvo kuukaudessa on 0,9 % auton uushankintahinnasta lisättynä 285 eurolla tai 19 sentillä kilometriltä.

Auton käyttöetu:

Edun arvo kuukaudessa on 0,9 % auton uushankintahinnasta lisättynä 135 eurolla tai 9 sentillä kilometriltä.

Kilometrikohtaisen arvon käyttäminen edellyttää ajopäiväkirjaa tai muuta luotettavaa selvitystä autolla ajetuista kilometrimääristä. Autoon hankitut lisävarusteet autopuhelinta ja tavanomaisia talvipyöriä lukuun ottamatta otetaan huomioon autoedun arvoa määrättäessä.

Puhelinetu

Matkapuhelinetu syntyy työnantajan kustantaman puhelinliittymän perusteella. Palkansaaja saa siten veronalaisen edun myös silloin, kun hän käyttää matkapuhelinliittymän SIM-korttia muussa kuin työnantajan antamassa matkapuhelinlaitteessa. Pelkästä työnantajan hankkimasta puhelinlaitteesta ei synny työntekijälle veronalaista etua, jos puhelin on hankittu pääasiassa työkäyttöä varten. Etu ei kata matkapuhelimen käyttöä esimerkiksi maksuvälineenä tai osallistumista erilaisiin keräyksiin ja erikoishinnoiteltuihin äänestyksiin. Jos matkapuhelinliittymään kuuluva datayhteys on järjestetty työkäyttöä varten, kyseessä ei ole erillinen veronalainen luontoisetu. Datayhteys ei siis korota matkapuhelinedun arvoa.

Esimerkki: Työnantajan palkansaajalle kustantaman matkapuhelimen luontoisetuarvo on 20 €/kk. Edun arvo kattaa puhelusta, tekstiviesteistä ja multimediateksteistä aiheutuneet kustannukset.

Muut luontoisedut

Muita luontoisetuja voivat olla mm. kesämökkietu, vene-etu, moottoripyörä- mönkijä- tai mopoautoetu, työsuhdematkalippu ja työsuhdelainan korkoetu.

Luontoisetujen käsittely työnantajan kirjanpidossa

Työnantaja saa vähentää luontoisetuihin liittyen kulut kirjanpidossaan todellisten kulukuittien mukaan. Luontoisedun **verotusarvo** ei ole yritykselle todellinen kulu eikä niitä merkitä yrityksen kirjanpitoon. Luontoisetujen arvonlisäverossa on vähennysrajoitteita yksityiskäytön suhteen. Mm. henkilöauto luontoisetuna rajoittaa auton kuluihin liittyen arvonlisäveron vähentämisen kokonaan. Samoin esim. työntekijän asuntoon liittyvät arvonlisäverolliset kulut ovat alv-ilmoituksella vähennyskelvottomia. Puhelinedusta yksityiskäytön osuus on alv-vähennyskelvotonta, lounaseteleiden alv on vähennyskelvotonta. Alv ei kuitenkaan ole täysin hyödytön näissä tilanteissa, se vähennetään alv-laskelman sijasta suoraan tuloverotuksessa.

Luontoisetujen laatu ja arvot ilmoitetaan verottajalle palkkojen vuosi-ilmoituksessa erillisessä kohdassa.

Luontoisetujen arvoja verotuksessa, esimerkkiluvut v. 2018 päätöksestä. Luontoisetujen arvo pitää vuoden vaihtuessa aina tarkastaa verottajan ohjeista.

lisätiedot:

www.vero.fi